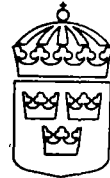

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1988/89:SfU20

Kommunala bostadstillägg (KBT)

1988/89
SfU20

Sammanfattning

I betänkandet behandlas det i proposition 1988/89:100, bilaga 7 (socialdepartementet), under litt. D. Försäkring vid sjukdom, handikapp och ålderdom upptagna anslaget D 3. Bidrag till kommunala bostadstillägg till folkpension. Vidare behandlas ett antal under den allmänna motionstiden 1989 väckta motioner med anknytning till anslaget.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker bifall till motionerna.

Till betänkandet har fogats 6 reservationer och ett särskilt yttrande.

FEMTE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen (socialdepartementet) har i proposition 1988/89:100, bil. 7, föreslagit riksdagen att under femte huvudtiteln

(D 3) till Bidrag till kommunala bostadstillägg till folkpension för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 1 230 000 000 kr.

Motionerna

1988/89:Sf203 av Jan Andersson och Bengt Silfverstrand (båda s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av gällande regler för KBT och KBH i enlighet med vad som i motionen anförts.

1988/89:Sf218 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändrad avtrappningsregel mot rörelseinkomst för KBT i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:A204.

1988/89:Sf229 av Ingegerd Wärnersson och Bengt Kronblad (båda s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av en ändring av reglerna för kommunala bostadstillägg.

1988/89:Sf249 av Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ersättning som ej utbetalats ej skall ingå i inkomstberäkning som grund för annan förmån.

1988/89:Sf250 av Karl-Gösta Svenson och Ingrid Hemmingsson (båda m) vari yrkas att riksdagen beslutar att det kommunala bostadstillägget inte skall reduceras för förmögenhetsinnehav.

1988/89:SfU20

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Sk341.

1988/89:Sf265 av Martin Olsson (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att avtrappningen av folkpensionärernas kommunala bostadstillägg, KBT, på grund av förmögenhet avskaffas fr.o.m. den 1 juli 1989,

2. att riksdagen beslutar att avtrappningen av folkpensionärernas kommunala bostadstillägg, KBT, på grund av inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet avskaffas fr.o.m. den 1 juli 1989,

3. att riksdagen hos regeringen begär skyndsam översyn av och förslag till ändrade regler för avtrappning av folkpensionärernas kommunala bostadstillägg, KBT, i syfte att begränsa marginaleffekterna.

1988/89:Sf279 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om KBT till undantagandepensionärer,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om översyn av reglerna för KBT.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:So235.

1988/89:Sf282 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om höjningar av folkpensionens grundbelopp, pensionstillskottet och KBT enligt motionens förslag.

Motionen såvitt avser folkpensionens grundbelopp och pensionstillskottet har behandlats i betänkande 1988/89:SfU13.

1988/89:Sf290 av Sten Svensson m.fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar att undantagandepensionärernas rätt till KBT fr.o.m. den 1 juli 1989 skall grundas på de inkomster pensionärerna i fråga verkligen uppbär.

1988/89:Sf338 av Margit Gennser m.fl. (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående KBT samt LAS.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Sk409.

1988/89:Sf339 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar slopa förmögenhetsprövningen vid beräkningen av kommunalt bostadstillägg.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Sk411.

1988/89:Sf365 av Görel Thurdin m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att folkpensionärernas kommunala bostadstillägg fr.o.m. den 1 juli 1989 ej skall påverkas av inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Sk448.

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändrade regler för avtrappning av kommunalt bostadstillägg enligt vad som anförts i motionen.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Sk450.

Utskottet

Kommunalt bostadstillägg (KBT) utges som tilläggsförmån till den som är mantalsskriven i en kommun och uppbär folkpension i form av ålderspension, förtidspension eller änkepension. KBT, som är inkomstprövat, utges enligt grunder som den enskilda kommunen bestämmer, dock lägst med belopp som svarar mot den del av den bostadskostnad som enligt föreskrifter som regeringen meddelar skall täckas av bostadstillägg för att statsbidrag skall lämnas. Statsbidrag utgår under förutsättning att kommunen täcker minst 80 % av den del av den månatliga bostadskostnaden som överstiger 80 kr. men inte 1 500 kr. för ogift pensionär och 1 650 kr. för makar. Kommunerna får statsbidrag med 25 % av sina KBT-kostnader i dessa intervall. Statsbidrag utgår inte om bostadstillägget täcker bostadskostnader som utgör en del av en avgift för vars bestämmande endast pensionärens inkomster får läggas till grund. Regeringen har emellertid i propositionen anmält att den avser att fr.o.m. den 1 juli 1989 införa rätt till statsbidrag till KBT även för psykiskt utvecklingsstörda pensionärer som bor i gruppbostad.

Inkomstprövningsreglerna, som är fastlagda i lag, innebär bl.a. att bostadstillägget minskas med en tredjedel av den pensionsberättigades årsinkomst som överstiger 750 kr. för den som är gift och 1 000 kr. för annan pensionär. Som inkomst räknas t.ex. ATP, tjänstepension, arbetsinkomst samt avkastning av kapital och fastighet enligt särskilda regler. I inkomstunderlaget inräknas bl.a. inte ATP till den del den föranlett minskning av pensionstillskott. För de s.k. undantagandepensionärerna medför detta att den del de skulle ha haft i ATP utöver pensionstillskott om undantagande ej gjorts räknas in i inkomstunderlaget och påverkar KBT.

Reglerna om betydelsen av förmögenhet vid bedömning av en försäkrads rätt till KBT innebär att vid beräkning av avkastning av förmögenhet beaktas tillgångar i form av bl.a. aktier och obligationer, banktillgodohavanden, kontanter, fordringar, bostadsrättslägenhet, andelar i ekonomiska föreningar, fastigheter. För en- och tvåfamiljsfastighet som den pensionsberättigade bor i beräknas avkastningen enligt den s.k. schablonmetoden vid taxering till statlig inkomstskatt. Från denna summa får vissa avdrag göras. För jordbruks- och övriga fastigheter beräknas avkastningen till 5 % av fastighetens taxeringsvärde. Samma procentsats gäller vid beräkning av avkastning av banktillgodohavanden, aktier, bostadsrättslägenheter och andelar i ekonomiska föreningar. Förmögenhetsavkastningen höjs enligt lagen med 10 % av det förmögenhetsbelopp som överstiger 120 000 kr. för makar gemensamt och 75 000 kr. för en ogift pensionär. Härvid beräknas förmögenhetsvärdet av fastighet som avses i 24 § 2 mom. kommunalskattelagen, och som den försäkrade bor i, till en fjärdedel av fastighetens

taxeringsvärde. Detsamma gäller vid beräkning av värdet av jordbruksfastighet där den försäkrade är bosatt.

Fr.o.m. den 1 juli 1989 gäller delvis nya regler om inkomstberäkning vid bedömning av en försäkrads rätt till KBT (prop. 1988/89:46, SkU4, rskr. 64, SFS 1988:1527). Sådan intäkt av tjänst som avses i 32 § 1 mom. a) kommunalskattelagen (löneinkomst) skall då inte längre räknas som inkomst, medan övriga arbetsinkomster alltjämt skall reducera en pensionsberättigads KBT. Vidare gäller nya regler i fråga om värderingen av den del av en pensionsberättigads förmögenhet som skall läggas till grund för beräkningen av den till 10 % förhöjda förmögenhetsavkastningen. Vid värderingen av en fastighet skall då endast en fjärdedel av den del av värdet som överstiger 400 000 kr. tas med. Motsvarande skall gälla vid värderingen av en andel i bostadsrättsförening, bostadsförening eller bostadsaktiebolag. Om den pensionsberättigade eller hans make har flera sådana fastigheter eller andelar skall bestämmelserna gälla endast en av dem och då i första hand den som utgör stadigvarande bostad för den berättigade.

Bengt Westerberg m.fl. anför i motion Sf279 att skillnaderna i KBT mellan kommunerna leder till oacceptabla skillnader i levnadsstandard mellan pensionärer i olika kommuner och att det finns skäl som talar för att KBT skall utgå efter samma regler över hela landet. Det finns enligt motionärerna anledning att inom pensionsberedningen överväga bl.a. om KBT i framtiden skall vara en primärkommunal uppgift, och de begär därför i yrkande 3 att en översyn görs av reglerna för KBT.

I motion Sf282 av Lars Werner m.fl. anför motionärerna, såvitt nu är i fråga, att KBT skall utgå efter den faktiska hyran för en tvårumslägenhet på orten och att statsbidraget till KBT skall höjas. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att regeringen bör lägga fram en plan omfattande bl.a. höjningar av KBT och av statsbidraget till KBT.

Jan Andersson och Bengt Silfverstrand kritiserar i motion Sf203 skillnaderna mellan kommunerna i utgivande av KBT samt skillnaden i bidragsberättigad bostadskostnad mellan makar och ensamstående pensionärer. Motionärerna anser att riksförsäkringsverket bör få i uppdrag att sammanställa och analysera KBT i förhållande till aktuella hyresnivåer. Vidare bör enligt motionärerna förutsättningarna undersökas för att statsbidrag skall kunna utges till det bostadsbidrag som en del kommuner ger till handikappade (KBH) och om detta bidrag kan inordnas i det vanliga statliga och statskommunala bostadskostnadsbidraget. I motionen begärs en översyn av gällande regler i enlighet med det anförda. I motion Sf229 anför Ingegerd Wärnersson och Bengt Kronblad att KBT-reglerna bör förbättras så att tillägget täcker 90 % av den del av den årliga bostadskostnaden som understiger ett basbelopp för en ogift pensionär, och de begär ett tillkännagivande härom.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att den övre gränsen för den del av det kommunala bostadstillägget som berättigar till statsbidrag höjdes med 700 kr. fr.o.m. den 1 januari 1988. Att nu ytterligare öka statens andel av kostnaderna för KBT kan utskottet av statsfinansiella skäl inte medverka till. Av samma skäl kan utskottet inte heller förorda att staten på sikt skall överta hela kostnadsansvaret för KBT. Såsom ovan nämnts står det dock kommu-

1988/89:SfU20
nerna fritt att besluta om förmånligare regler för KBT än de grundregler som utgör en förutsättning för rätt till statsbidrag. Utskottet vill med anledning härav framhålla att de skillnader i KBT-grunderna som därvid kan uppstå är en följd av det kommunala självstyret vars värde riksdagen i olika sammanhang betonat. Utskottet anser inte heller att det nu är påkallat att inordna ytterligare frivilliga kommunala åtaganden i systemet.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna Sf279 yrkande 3, Sf282 i denna del, Sf203 och Sf229.

Tre motioner behandlar frågan om bostadstillägg till de s.k. undantagandepensionärerna. Sten Svensson m.fl. begär i motion Sf290 yrkande 2 att riksdagen beslutar att undantagandepensionärernas rätt till KBT fr.o.m. den 1 juli 1989 grundas på de inkomster som pensionärerna i fråga verkligen uppstår. Bengt Westerberg m.fl. begär i motion Sf279 yrkande 2 att regeringen lägger fram förslag så att även undantagandepensionärer kan få KBT fr.o.m. den 1 januari 1990. Marianne Andersson och Ingbritt Irhammar begär i motion Sf249 att ersättning som inte utbetalas inte skall ingå i inkomstberäkning som grundar annan förmån.

Utskottet har senast i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1987/88:18 avstyrkt motioner i frågan och erinrat om följande: Enligt bestämmelserna i lagen om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg skall i inkomstunderlaget för KBT inte inräknas ATP till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt lagen om pensionstillskott. Detta innebär för de pensionärer som haft undantagande från ATP att en reduktion av KBT endast sker med det pensionsbelopp som skulle ha utbetalats om undantagande ej gjorts, utöver vad som motsvarar pensionsstillskottet. De pensionärer som haft inkomster som berättigar till ATP utöver pensionstillskotts-nivån får också sitt KBT reducerat beroende på ATP-ns storlek. Ett införande av rätt till KBT för dem som haft undantagande från ATP i dessa inkomstskikt skulle innebära att undantagandet gav dem en ekonomisk fördel gentemot övriga pensionärsgrupper.

Utskottet vill i detta sammanhang också erinra om att på riksdagens begäran görs en undersökning om undantagandepensionärernas behov av ekonomiskt stöd inom pensionsberedningen. Enligt vad utskottet inhämtat avser pensionsberedningen att under året publicera resultatet av undersökningen.

Med hänsyn till det anförda anser utskottet att riksdagen bör vidhålla sitt tidigare ställningstagande och avstyrker således bifall till motionerna Sf290 yrkande 2, Sf279 yrkande 2 och Sf249.

I fem motioner begärs att även andra arbetsinkomster än löneinkomster skall räknas bort vid KBT-prövningen. Bo Lundgren m.fl. begär i motion Sf367 yrkande 1 ett förslag om att samma regler skall gälla för inkomster av jordbruksfastighet och av rörelse. Bengt Westerberg m.fl. begär i motion Sf218 ett förslag om att KBT inte skall trappas av mot rörelseinkomst. Görel Thurdin begär i motion Sf365 yrkande 1 ett beslut att KBT fr.o.m. den 1 juli 1989 inte skall påverkas av inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse, och detsamma begär Martin Olsson i motion Sf265 yrkande 2. Margit Gennser m.fl. begär i motion Sf338 yrkande 3 ett tillkännagivande om behovet av ändring i reglerna för avtrappning av KBT för alla förvärvsarbetande och i

lagen om anställningsskydd i syfte att underlätta för pensionärer som vill förvärvsarbeta.

1988/89:SfU20

Utskottet behandlade frågan om betydelsen av jordbruks- och rörelseinkomster i sitt yttrande 1988/89:SfU2y till skatteutskottet över regeringens förslag att vissa tjänsteinkomster skulle undantas från inkomstprövningen för KBT samt då föreliggande motioner. Utskottet hänvisade då till att regeringens förslag i denna del motiverades med bristen på arbetskraft på stora delar av arbetsmarknaden till följd av en allmänt förbättrad ekonomi och en kraftigt ökad efterfrågan på arbetskraft. Enligt utskottets mening var det i första hand bristen på arbetstagare som behövde avhjälpas. Behovet av åtgärder gjorde sig inte på samma sätt gällande i fråga om egenföretagare. Till detta kom enligt utskottets uppfattning svårigheten att hitta regler som var lika enkla att tillämpa vid beräkningen av egenföretagares inkomst. I sammanhanget kunde också påpekas att ett visst incitament för egenföretagare att fortsätta förvärvsarbeta efter uppnådd pensionsålder låg i att de då inte längre behövde erlägga socialavgifter. Med hänsyn till det anförda ansåg utskottet att regeringens förslaget borde tillstyrkas och motionerna avslås. – Skatteutskottet uttalade i sitt av riksdagen godkända betänkande 1988/89:SkU4 att bl.a. inkomstprövningen av det kommunala bostadstillägget gjorde att det ekonomiska incitamentet till förvärvsarbete försvann nästan helt. Samtidigt rådde det i det nuvarande konjunkturläget brist på arbetskraft. Det fanns också skäl som talade för att bristen på arbetskraft skulle bli ett återkommande problem, eftersom utbudet av arbetskraft av demografiska och andra skäl skulle komma att växa långsammare i framtiden. Enligt skatteutskottet fanns det mot denna bakgrund anledning att söka reducera det hinder för förvärvsarbete som inkomstprövningen av det kommunala bostadstillägget utgjorde. När det gällde inkomst av rörelse och jordbruksfastighet fanns det emellertid enligt skatteutskottet skäl att förhålla sig avvaktande. Här kunde nämligen inte arbetsinkomsterna avskiljas lika enkelt som vid inkomst av tjänst. Dessutom erlade ålderspensionärer inte socialavgifter. Ett visst incitament till förvärvsarbete fanns således redan för pensionärer med sådan inkomst. Skatteutskottet tillstyrkte med det anförda propositionen och avstyrkte föreliggande motioner.

Utskottet finner inte anledning för riksdagen att frångå sitt nyligen gjorda ställningstagande och avstyrker bifall till motionerna Sf367 yrkande 1, Sf218, Sf365 yrkande 1, Sf265 yrkande 2 och Sf338 yrkande 3 i denna del. Det sistnämnda yrkandet avstyrks även såvitt det avser ändring i lagen om anställningsskydd.

I tre motioner anser motionärerna också att förmögenhetsprövningen vid beräkning av KBT skall slopas. Bo Lundgren m. fl. begär i motion Sf339 samt Karl-Gösta Svenson och Ingrid Hemmingsson i motion Sf250 ett beslut härom. Martin Olsson begär i motion Sf265 (yrkande 1) ett beslut att avtrappningen av KBT mot förmögenhet avskaffas fr.o.m. den 1 juli 1989. I samma motion (yrkande 3) begär Martin Olsson också en skyndsam översyn och förslag om ändrade regler för avtrappning av KBT för att begränsa marginaleffekterna.

Även dessa frågor har nyligen behandlats av riksdagen i samband med förslagen i proposition 1988/89:46. Utskottet framhöll i sitt yttrande 1988/

89:SfU2y till skatteutskottet att det skulle föra långt från de ursprungliga avsikterna bakom KBT om man vid prövningen av en persons rätt till förmånen bortsåg från allt förmögenhetsinnehav. Det var emellertid uppenbart att de gällande reglerna innebar att ett sparande inför ålderdomen för den övervägande delen pensionärer eller blivande pensionärer kunde få direkt negativa konsekvenser. Detta var olyckligt inte bara för den enskilde spararen utan också för samhället som på andra sätt försökte uppmuntra ett ökat sparande. Utskottet hyste också viss förståelse för de svårigheter som orsakades av att förmögenhet i form av egen bostad eller ett enkelt fritidshus kunde medföra reduktion eller bortfall av KBT. Dessa problem accentuerades av stigande taxeringsvärden på fastigheter i attraktiva områden. Att utan vidare avskaffa hänsynstagande till förmögenhet i form av egen bostad eller fritidsfastighet vid beviljande av KBT skulle emellertid kunna leda till andra inte förutsebara effekter. – Med hänsyn till det anförda kunde det enligt utskottets mening finnas skäl för en översyn av reglerna i detta avseende. – Skatteutskottet ansåg i sitt av riksdagen godkända betänkande 1988/89:SkU4 att det var befogat att lindra de marginaleffekter som kunde träffa en folkpensionärs förmögenhet. Särskilt stötande var det enligt skatteutskottets mening när förmögenhetsprövningen drabbade en folkpensionärs förmögenhet i form av eget boende eller fritidshus på ett sådant sätt att det inte längre var möjligt för pensionären att behålla bostaden eller fritidshuset. I avvaktan på resultatet av inkomstskatteutredningens (RINK) översyn borde därför enligt skatteutskottet förmögenhet som var bunden i boende och som understeg 400 000 kr. vara undantagen när det extra avdraget och det kommunala bostadstillägget jämkades. Av principiella skäl borde därvid även boende i form av andel i bostadsförening eller bostadsaktiebolag undantas.

Riksdagen har sålunda beslutat om minskad betydelse av viss förmögenhet vid bedömning av en persons rätt till KBT. Utskottet – som vill erinra om inkomstskatteutredningens (Fi 1987:07, dir. 1987:29) uppdrag, vari ingår att åstadkomma en mer enhetlig kapitalbeskattning som stimulerar till ökat sparande – finner inte skäl att nu minska denna betydelse ytterligare och avstyrker därför bifall till motionerna Sf250, Sf265 yrkande 1 och Sf339.

Utskottet finner inte heller skäl till någon översyn för att begränsa avtrappningsreglernas marginaleffekter utöver vad som kan ligga inom inkomstskatteutredningens uppdrag, och utskottet avstyrker således bifall även till motion Sf265 yrkande 3.

Regeringens förslag till medelsanvisning har inte föranlett något motionsyrkande, och utskottet tillstyrker förslaget.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *översyn av statsbidragsreglerna m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf203, 1988/89:Sf229, 1988/89:Sf279 yrkande 3 och 1988/89:Sf282 i denna del,
2. beträffande *KBT vid undantagande från ATP*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf249, 1988/89:Sf279 yrkande 2 och 1988/89:Sf290 yrkande 2,

3. beträffande *KBT vid jordbruks- eller rörelseinkomst*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf218, 1988/89:Sf265 yrkande 2, 1988/89:Sf338 yrkande 3, 1988/89:Sf365 yrkande 1 och 1988/89:Sf367 yrkande 1;

4. beträffande *KBT vid förmögenhetsinnehav*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Sf250, 1988/89:Sf265 yrkande 1 och 1988/89:Sf339,

5. beträffande *översyn av avtrappningen av KBT*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Sf265 yrkande 3;

6. beträffande *medelsanvisning till bidrag till kommunala bostadstilllägg*
att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100, bil. 7 litt. D 3, till *Bidrag till kommunala bostadstilllägg till folkpension för budgetåret 1989/90* anvisar ett förslagsanslag på 1 230 000 000 kr.

Stockholm den 11 april 1989

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Gullan Lindblad (m), Börje Nilsson (s), Sigge Godin (fp), Lena Öhrsvik (s), Margit Gennser (m), Nils-Olof Gustafsson (s), Ingegerd Elm (s), Margareta Persson (s), Hans Dau (m), Barbro Sandberg (fp), Rune Backlund (c), Margó Ingvardsson (vpk), Ragnhild Pohanka (mp), Maud Björnemalm (s), Christina Pettersson (s) och Marianne Jönsson (c).

Reservationer

1. Översyn av statsbidragsreglerna m.m. (mom. 1)

Sigge Godin och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet vill" och på s. 5 slutar med "och Sf229." bort ha följande lydelse:

De skillnader i KBT-reglerna som kan uppstå mellan kommunerna är visserligen en följd av det kommunala självstyret. Utskottet anser emellertid att det finns skäl att, såsom anförs i motion Sf279, överväga om KBT i framtiden skall vara en primärkommunal uppgift och om KBT skall utgå efter samma regler över hela landet. Översynen bör enligt utskottets uppfattning anförtros åt pensionsberedningen. Detta bör med bifall till motion Sf279 yrkande 3 ges regeringen till känna.

I avvaktan på denna översyn anser utskottet att det inte nu finns anledning att ytterligare öka statens andel av kostnaderna för KBT. Utskottet vill erinra om att den övre gränsen för den del av det kommunala bostadstillägget som berättigar till statsbidrag höjdes med 700 kr. fr.o.m. den 1 januari 1988.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna Sf203, Sf229 och Sf282 i denna del.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *översyn av statsbidragsreglerna m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Sf279 yrkande 3 och med avslag på motionerna 1988/89:Sf203, 1988/89:Sf229 och 1988/89:Sf282 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Översyn av statsbidragsreglerna m.m. (mom. 1)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet vill" och på s. 5 slutar med "och Sf229." bort ha följande lydelse:

KBT har en avgörande inkomstutjämningseffekt för de sämst ställda. Det nu gällande taket för KBT, 1 500 kr. för ensamstående och 1 650 kr. för makar, är enligt utskottets mening för lågt i förhållande till den faktiska hyran. KBT bör i stället betalas i förhållande till den faktiska hyran för en tvårumslägenhet på orten. Staten bör vidare ta ett större kostnadsansvar för pensionärernas boende än vad som nu sker genom att staten endast betalar 25 %. Med hänsyn till det anförda anser utskottet att regeringen – för att höja levnadsnivån för den stora grupp pensionärer som nu inte har en skälig sådan nivå – måste redovisa en plan för att höja både KBT och statsbidraget till KBT.

Det anförda bör ges regeringen till känna.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *översyn av statsbidragsreglerna m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Sf282 i denna del och med avslag på motionerna 1988/89:Sf203, 1988/89:Sf229 och 1988/89:Sf279 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. KBT vid undantagande från ATP (mom. 2)

Gullan Lindblad (m), Sigge Godin (fp), Margit Gennser (m), Hans Dau (m), Barbro Sandberg (fp), Rune Backlund (c), Ragnhild Pohanka (mp) och Marianne Jönsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet har" och slutar med "och Sf249." bort ha följande lydelse:

De pensionärer som när ATP-systemet infördes i början på 1960-talet begärde undantagande från ATP var vid den tidpunkten inte medvetna om att de samtidigt ställde sig utanför förmåner som numera tillkommer pensionärer med låg eller ingen ATP. De drabbas nu av att den ATP som skulle utbetalas om undantagande inte varit gällande reducerar ett eventuellt KBT som de annars skulle ha varit berättigade till. Utskottet anser det vara orimligt att ersättning som ej utbetalas skall ingå i inkomstberäkningen som grundar rätt till andra förmåner i försäkringssystemet. Regeringen bör därför

utforma förslag till lagändring som ger berörda pensionärer rätt till KBT 1988/89:SfU20
fr.o.m. den 1 januari 1990.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *KBT vid undantagande från ATP*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Sf279 yrkande 2 och med
anledning av motionerna 1988/89:Sf249 och 1988/89:Sf290 yrkande 2
som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. KBT vid jordbruks- eller rörelseinkomst (mom. 3)

Gullan Lindblad (m), Sigge Godin (fp), Margit Gennser (m), Hans Dau (m),
Barbro Sandberg (fp), Rune Backlund (c) och Marianne Jönsson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet
behandlade" och slutar med "i denna del." bort ha följande lydelse:

Den nyligen genomförda lagändringen som undantar löneinkomst från det
inkomstunderlag som påverkar en pensionärs rätt till KBT syftar till att öka
de ekonomiska incitamenten för pensionärer att förvärvsarbeta. Utskottet
anser att denna åtgärd är väl motiverad men anser det också vara fel att
begränsa den till arbetsinkomster som härrör från anställning. Även
pensionärer som är småföretagare bör stimuleras att fortsätta sin verksamhet
efter uppnådd pensionsålder. Samma regler bör därför enligt utskottets
uppfattning gälla för löneinkomster och för inkomster av jordbruksfastighet
eller av rörelse.

Det bör ankomma på regeringen att skyndsamt lägga fram ett förslag
härom.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *KBT vid jordbruks- eller rörelseinkomst*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Sf218 och 1988/
89:Sf367 yrkande 1 och med anledning av motionerna 1988/89:Sf265
yrkande 2, 1988/89:Sf338 yrkande 3 och 1988/89:Sf365 yrkande 1 som
sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. KBT vid förmögenhetsinnehav (mom. 4)

Gullan Lindblad (m), Sigge Godin (fp), Margit Gennser (m), Hans Dau (m)
och Barbro Sandberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7. som börjar med "Riksdagen
har" och slutar med "och Sf339." bort ha följande lydelse:

Även om riksdagen nyligen fattat beslut om att minska betydelsen av
förmögenhetsinnehav vid prövningen av rätten till KBT är beslutet inte
tillräckligt långtgående. I enlighet med vad som anförts i motionerna Sf250,
Sf265 yrkande 1 och Sf339 bör förmögenhetsinnehav inte alls beaktas vid
beviljande av KBT. Utskottet anser därför att regeringen skyndsamt bör
lägga fram förslag så att bestämmelserna i detta hänseende slopas.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1988/89:SfU20

4. beträffande *KBT vid förmögenhetsinnehav*

att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Sf250, 1988/89:Sf265 yrkande 1 och 1988/89:Sf339 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Översyn av avtrappningen av KBT (mom. 5)

Rune Backlund och Marianne Jönsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "yrkande 3." bort ha följande lydelse:

Som framgår av utskottets redovisning tillstyrkte socialförsäkringsutskottet i sitt yttrande 1988/89:SfU2y att en översyn skulle göras av reglerna för hur förmögenhetsinnehav påverkade reduceringen av KBT. Härigenom tillgodosågs ett yrkande i motion Sk22 av Martin Olsson vari begärdes att en översyn och förslag till ändrade regler för KBT behövdes i syfte att begränsa marginaleffekterna för främst pensionärer med låga eller genomsnittliga inkomster och med vissa besparingar. Skatteutskottet följde emellertid inte socialförsäkringsutskottets förslag utan hemställde i stället i sitt av riksdagen godkända betänkande 1988/89:SkU4 att riksdagen skulle besluta om vissa förändringar i KBT-reglerna vad avsåg förmögenhetsinnehav. Enligt utskottets uppfattning är dessa förändringar inte tillräckliga, och de samlade marginaleffekterna på grund av minskat extra avdrag och KBT kan fortfarande i de fall pensionären har besparingar uppgå till över 100 %. Även i de fall besparingar inte finns uppstår orimliga marginaleffekter för pensionärer med låga eller måttliga inkomster. Utskottet tillstyrker sålunda kravet i motion Sf265 yrkande 3 att en skyndsam översyn görs och förslag till ändrade regler för KBT läggs fram i syfte att begränsa marginaleffekterna.

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. beträffande *översyn av avtrappningen av KBT*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Sf265 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Särskilt yttrande

Översyn av statsbidragsreglerna m.m.

Ragnhild Pohanka (mp) anför:

Jag delar uppfattningen i motion Sf282 att det nu gällande taket för KBT, 1 500 kr. för ensamstående och 1 650 kr. för makar, är för lågt i förhållande till den faktiska hyran. KBT bör i stället betalas i förhållande till den faktiska hyran för en tvårumslägenhet på orten. Jag avser att senare återkomma i frågan.

